

Конституційно-правовий статус політичних партій в зарубіжних країнах

Оропай О.О., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: викладач кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС *Кулик Т.О.*

Поряд з державою та іншими елементами політичної системи важливу роль у політичній організації сучасного демократичного суспільства відіграють політичні партії. Без політичних партій неможливе забезпечення демократії як такої, бо свобода діяльності політичних партій - запорука демократії. Партії беруть активну участь як в формуванні державних органів, так і в їхній діяльності упродовж усього часу.

Мета роботи полягає в правовій характеристиці політичних партій зарубіжних країн та визначення їх статусу і ролі в суспільстві.

Мета доповіді конкретизується наступними завданнями: проаналізувати історію становлення політичних партій; надати поняття політичній партії; дослідити законодавче закріплення політичних партій зарубіжних країн; визначити переваги та недоліки політичних партій зарубіжних країн.

Зростання ролі політичних партій в сучасному державному і суспільному житті зумовило зміну правової регламентації статусу політичних партій. Положення про політичні партії містяться, зокрема, в конституціях, законах про політичні партії, регламентах парламенту, постановах і декретах уряду, судових рішеннях. До Другої світової війни в конституціях не було жодних згадок про політичні партії, як і не було іншої правової регламентації. І тільки згодом положення про політичні партії з'являються в конституціях Італії 1947 р., Японії 1948 р., ФРН 1949 р. Дещо пізніше правовий статус політичних партій отримали й в конституціях інших держав а саме: Франції 1958 р., Бразилії 1969 р., Греції 1975 р., Португалії 1976 р., Іспанії 1978 р.

Конституції визначають загальні напрями інституціоналізації політичних партій, що зумовлено зростанням їхньої ролі в суспільстві, ускладненням форм і методів їх діяльності.

Закони про політичні партії детально регламентують порядок утворення і діяльності політичних партій, визначають їхні функції, завдання, роль в політичному та державному житті. Важливо те, що такі закони регламентують не лише участь політичних партій в формуванні органів влади, але й участь їх в подальшій діяльності цих органів. Це і представництво членів політичних партій в складі обраних органів, участь в виробленні державної політики, в формуванні політичних поглядів громадян, сприяння їх політичній освіті, у підтримці зв'язку між народом та органами держави.

Наприклад, за Основним законом ФРН, «партії сприяють формуванню волі народу» [1, ст. 21, п. 1]; за Конституцією Іспанії – партії «є основним інструментом участі в політичному житті». Конституції закріплюють принцип вільного утворення і діяльності політичних партій як важливий чинник демократії, зокрема в ФРН партії «можуть вільно утворюватися» [1, ст. 21, п. 1]. Проте конституції встановлюють і межі утворення і

діяльності політичних партій: «партії, які своєю метою або діями своїх прихильників прагнуть спричинити шкочу основам вільного демократичного ладу або скинути його, або поставити під загрозу існування Федеративної Республіки Німеччини антиконституційні» [1, ст. 21, ч. 2]. Іноді в конституціях вводиться пряма заборона: в Італії «забороняються таємні товариства і такі об'єднання, які хоча б опосередковано дбають про свої політичні цілі за допомогою організацій військового характеру».

Правове регулювання утворення і діяльності політичних партій у різних державах неоднакове. Наприклад, у США це питання не врегульоване ані конституцією, ані спеціальним законом. Організація і діяльність політичних партій у цій державі регулюється законодавством штатів, зокрема законами про вибори. У Великобританії також немає спеціального закону про політичні партії, вони розглядаються в контексті інших громадських організацій. У цих та деяких інших державах (Швеція) законодавець не подає чіткого визначення самого поняття політична партія, проте в інших державах таке визначення чітко сформульоване. Так, закон про політичні партії Німеччини визначає політичні партії як об'єднання громадян, які постійно або впродовж тривалого часу впливають на формування політичної волі в рамках федерації або землі і прагнуть брати участь у представництві народу в німецькому бундестазі чи ландтазі.

Відмінності стосуються і статусу політичних партій. У низці федеративних держав партії можуть бути як загальнонаціональними, так і такими, що діють на рівні суб'єктів федерації (США, ФРН, Індія). Партійні організації можуть бути такими, що визнаються на місцевому рівні (Іспанія, Швеція), або такими, що не визнаються (Бразилія).

Правовій регламентації підлягає і можливий розпуск політичних партій – у випадку порушення законодавства, вчинення певних протиправних дій, зменшення кількості членів партії до числа, коли вона не визнається як така.

Отже, у різних державах світу правовий статус політичних партій має певні відмінності. Правове регулювання статусу політичних партій розпочалося у другій половині ХХ ст. із введенням відповідних статей у конституції, а згодом – із прийняттям спеціальних законів про політичні партії та іншого законодавства.

Конституційно-правове регулювання статусу політичних партій є важливим чинником у питанні формування зовнішньої і внутрішньої політики держави, оскільки партії відіграють у багатьох державах провідну роль у формуванні виконавчої та законодавчої гілок влади, координують діяльність важливих ланок зовнішньополітичного механізму, узгоджують їх дії у проведєнні зовнішньополітичного курсу держави.

Список використаних джерел:

1. Основний Закон Федер. Р-ки. Німеччини // Конституції Держав Європейського Союзу. - М.: НОРМА, 1997.

2. Конституційне (державне) право зарубіжних країн: Навч. посіб. / В.М. Бєсчастний, О.В. Філонов, В.М. Субботін, С.М. Пашков; За ред. В.М. Бєсчастного. - К.: Знання, 2007. - 467 с.

3. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посібник / К 65 М. С. Горшенюва, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; За заг. ред. В. О. Ріяки. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.

4. Конституционное право зарубежных стран: Учебник для вузов. //Под ред. чл.-кор. РАН проф. М.В. Баглая, д.ю.н., проф. Ю.Л. Лейбо, д.ю.н., проф. Л.М. Энтина. – М.: НОРМА, 2000.

Проблеми та перспективи входження України до Європейського союзу

Павлюченко В.В., студент ННІПІ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Мозоль Н.І.*

Європейська інтеграція і членство в Європейському Союзі (ЄС) стали стратегічною метою України як найкращий спосіб реалізації національних інтересів – побудови економічно розвиненої і демократичної держави, зміцнення позицій у світовій системі міжнародних відносин.

Україна, успадкувавши від комуністичного режиму неефективну ресурсовитратну економіку, вкрай занедбане довкілля та індустріально-суспільну свідомість, упродовж часу, що минув, не змогла подолати негативні тенденції свого попереднього розвитку в СРСР [1, с.121].

На сьогодні позитивним є те, що Україна здобула статус країни з ринковою економікою. Після вступу до Світової організації торгівлі (СОТ) шанси України на вступ до Європейського Союзу помітно зросли. Адже принципи Світової організації торгівлі за своєю суттю збігаються з юридичними критеріями, необхідними для членства в Європейському Союзі, тобто вони передбачають лібералізацію торговельного режиму, поліпшення умов конкуренції, створення сприятливого інвестиційного клімату. Членство України у Світовій організації торгівлі означає лібералізацію режиму торгівлі між Україною та Європейським Союзом і надає можливість реально розпочати роботу з укладення угоди про асоційоване членство України в Євросоюзі.

Власне вступ України до Європейського Союзу не означатиме автоматичної ліквідації безробіття, гострих соціальних та економічних проблем. При цьому зміниться стан структури промисловості, у якій тепер переважають паливно-енергетичні та металургійні галузі, різко зменшиться використання сировини та енергії, ефективніше використовуватиметься трудовий потенціал нашої держави, зменшаться екологічні проблеми [2, с. 67-68].

Водночас не варто замовчувати або применшувати складність європейської інтеграції. Зрозуміло, що цей процес буде тривалим і непростим. Зокрема для України інтеграція в Європу означає зростання відкритості національної економіки та конкуренції з боку фірм країн – членів Європейського Союзу. Для окремих секторів виробництва, навіть регіонів, це може мати досить несприятливі наслідки, проте потенційні втрати та здобутки від зближення з Європою перевищують можливі втрати та ризики.

Для України основними політичними вигодами послідовної європейської інтеграції є зміцнення стабільності демократичної політичної системи, модернізація правового поля і забезпечення прозорості